

Mai Világ

Független politikai napilap



Osztály- és egyházellenes izgatás ürügyével politikai hajszát indult Kecskeméthy István teológiai tanár ellen

(Cluj-Kolozsvár, szept. 13. Saját tud.) Közvetlenül a parlamenti választások előtt, ez év június havában az intellektuálisok egy csoportja tudvalevőleg kilépett a Magyar Pártból, újból megalakítva az 1922-ben önként megszünt Magyar Néppártot. A kilépettek felhívást tettek közzé „Erdély magyar népéhez”, csatlakozásra szólítva fel a magyar földműveseket, iparosokat, kereskedőket, testi és szellemi munkásokat. A felhívást dr. Kecskeméthy István kolozsvári református teológiai tanár, mint a Magyar Néppárt ideiglenes elnöke, továbbá Antalfy Endre dr., Deutscher Géza dr., Erdélyi Pál, Kabdebó Szilárd dr., Koleszár Jenő dr., Kós Károly, Molter Károly, Paál Gusztáv, Schmiedt Béla dr., Tarnóczy Lajos, Tabéry Géza, Wenzel Miksa és Zágoni Dezső irták alá.

A négy oldalas röpirat a választásokat megelőző izgalmas politikai levegőben jelent meg, súlyos, talán túlzott, de őszinte népszerűséből fakadó szavakkal röviden összefoglalta a romániai magyar kisebbség politikai mozgalmának történetét, és a sok eredménytelenséget

nemcsak a hatalmat, de a magyar politikai élet vezetőit is bűnösnek ítélte.

Programként „a dolgozó osztályokban élő és élni akaró erdélyi magyarság demokratikus emberi és állampolgári jogainak, a magyar népkisebbség kulturális és nemzeti önkormányzatának és Erdély közigazgatási és gazdasági autonómiájának kivívását jelölte meg a kiáltvány.

A választások lezajlása után a közönség elfelejtette a verekedéseket, a harc hevében a pártok és csoportok által kölönösen osztogatott sebeket. Elfelejtette a sok beszédet, írást, cikket, plakátot, a politikai harc fegyvereinek puffogását. A haragok és tervezetések adacta kerültek. Ugyilátszott, hogy

a Magyar Néppárt ideiglenes vezetőségének felhívása is sutba került,

a választási harc egyéb rekvizitumaival együtt.

A főgondnok nem felejt

Egyedül a református egyház egyik főgondnoka nem felejtette el a választások muló epizódjait. A főgondnoki kar egyik tagja, aki a magyar politikai életet a maga türelmetlenségével és sok alkalommal szomorú megpróbáltatásoknak tette ki, már elővette a Magyar Néppárt röpiratát. Ugyanaz a főgondnok egyébként nemrég, a református egyházkerületi közgyűlésén sem bánta volna, hogy a politikai élet szerszámjává próbálja tenni az egyházat is. Hívei arra készültek, hogy határozati javaslat-

ban kérjék azoknak a református lelkészeknek és egyházi gondnokoknak megbélyegzését, akik nem a Magyar Párt listáján szerepeltek, vagy nem azt támogatták.

Főként Bernádyé ellen készült ez a csiny.

Szerencsére a nagyülés túlnyomó többsége előre értesült a tervről, amely egy politikai szervezet néhány vezetőjének érdekében az egyházat kitette volna a hatalom bosszúvágyának. A hangulat annyira egyöntetű volt, hogy az indítványt nem merték előterjeszteni.

De a politizálás terve ezzel nem aludt el. Ugyanez a politikai főgondnok kiemelte — hogy a Magyar Párttal is, de a reformcsoporttal is szemben álló Magyar Néppárt manifesztumának aláírása miatt, dr. Kecskeméthy István teológiai tanár ellen eljárást kell indítani, megvádolva, illetve megvádoltatva őt osztály és egyházellenes izgatással.

Értsük meg jól: kiadódik egy kiáltvány, amely egy új párt alakítását, illetve egy régi párt újjáalakítását jelenti be ideiglenes vezetősége által. A kiáltvány a multa vonatkozólag megállapításokat tartalmaz ugyan, de a végén kétségtelenül bátor kisebbségi programot ad,

amelynek hangoztatása a választásokat megelőző kritikus időben nem is volt kockázat nélkül való.

Erre nem az következik, hogy a megtámadottak a súlyos vádakot megcáfolják és a támadókat lezúzzák az igazság kifejtésével. Látszólag szó nélkül haladnak el a kiáltvány mellett és mennek tovább a maguk útján. Nem védekeznek és nem támadnak nyíltan, szemtől-szembe igazságuk fegyverével és erejével. Ezt nem vállalják. De okos, céltudatos módon

az egyes ember megfélemlítésének régen kipróbált és gyakran bevált eszközével próbálják kikezdeni

azokat, akik elvégre — e hatalmas politikai kijelentése szerint — jelentéktelen és gyökértelen mozgalmat indítottak. Ez a mozgalom mégis olyan átütő morális erőnek tűnik fel számukra, hogy szükségesnek látják a bosszuállást és az elrettentést.

Mint hogy az államhatalom eszközeivel nem rendelkeznek, tehát az egyház életébe próbálják bevinni a bosszuállást és elrettentés szerszámait.

Ha az állami ügyészség nem teszi, hát ők vállalják az ügyész szerepét,

s kihasználva a tényt, hogy az új párt elnökehez az egyházi hierarchia útján hozzá tudnak férni, fegyelmet indítanak osztály és egyházellenes izgatás ci-

mén Kecskeméthy István dr. ellen, nem mint a Néppárt elnöke ellen, óh dehogyan, hanem mint egyházi férfi ellen, mert ők értik a finom megkülönböztetéseket. Nem nyíltan, nem sajtóban, nem nyilvános törvényszék, nem is kaszinó vagy más félnyilvános hely előtt, hanem zárt ajtó mögött, ahol existenciákat lehet összezúzni, el akarják intézni a politikai leszámolást egyházi eszközökkel, nyilván az evangéliumi szeretet és a szabad véleménynyilvánítás tisztelete nevében.

Az ügy történeti sorrendje a következőleg alakult:

Megindul a gép

Június 24-én jelent meg a Magyar Néppárt inkriminált kiáltványa. Augusztus 12-én a főgondnoki kar, Ugron István elnöke alatt ülést tartott. Az értekezlet, amelynek lefolyásáról természetesen semmit sem lehet tudni, felkérte Makkai Sándor püspököt, mint legfőbb tanügyi hatóságot, mi a véleménye az iratok tartalmáról és

meenyiben látja a Magyar Néppárt kiáltványának kitételeit összeegyeztetőnek Kecskeméthy István teológiai tanár egyházi minőségével és munkakörével,

— látja-e továbbá fenforogni szükségét a maga részéről a további lépések megtételének.

Makkai Sándor püspök a maga részéről egyszerűen nem vállalja a dolgot, de 938—927. szám alatt átteszi a gondnoki kar átiratát a mellékletekkel együtt a teológia igazgatóságához és reá bizza annak megállapítását, hogy van-e a mellékelt iratokban olyan kitétel, amely Kecskeméthy István dr. teológiai tanárságával összeférhetetlennek és megengedhetetlennek látszik.

A teológia vezetősége már augusztus 14-én bizottságot alakít dr. Tavasz Sándor igazgató, dr. Gönczy Lajos, dr. Imre Sándor, báró Kemény Pál és dr. Kovács András részvételével. A püspök által közvetített főgondnoki leiratot és annak mellékleteit elemezve az értekezlet megállapította azokat a kitételeket, amelyeket osztály és egyház elleni izgatásnak minősít.

Az izgató kitételek

Az izgatónak minősített kitételekről a jegyzőkönyv többek között a következőket mondja:

„A manifesztum a történelmi osztályokat és a dolgozó magyarságot szembeállítja úgy, hogy az egyházakat is a történelmi osztályok közé sorozza azzal, hogy a tehetetlen, önállóságához nem szokott megfélemlített tömegeket egyetlen osztály (a történelmi osztály) jármába kényszerítette.“

„A múlt parlamentben a képviselők között három papot is sorol fel, szembe állítva másokkal együtt a parlamenti képviselőkben nem részesült „dolgozó osztályokkal“, mint beesületes emberekkel.“

„A régi kiváltságos osztály sajátította ki a magyar sors jövendelő irányítását.“

„Egy bizonyos pártvezetőséggel azonosítja nemzetünk ezeréves irányítását, melyet úgy intéztek el a múltban, hogy attól koldul a magyar.“

„Többször Isten kegyelméből való cinikus emlegetés mellett nemzeti érzelmünket is cinikusan emlegeti a Kecskeméthy által aláírt manifesztum.“

„Alkalmassak a békebontásra...“

„A fentiek alapján a teológia vezetőségének bizottsága megállapítja, hogy fenti kitételek alkalmasak a társadalmi osztályok jó békéjének megbontására és a keresztényellenes szellem erősítésére. És bár távol áll tőlünk a politika (!) mégis szükségesnek tartjuk — írja a jegyzőkönyv — az ügy kivizsgálását. E célból az iratokat Kecskeméthy Istvának kiadják azzal, hogy a maga részéről indokait, magyarázatait adja meg, mitől függővé tétetik a további eljárás.“ Ezt a jegyzőkönyvet dr. Tavasz Sándor teológiai igazgató 562—927. szám alatt expedialtatta.

Igy áll most ez az ügy. Mi hisszük, hogy a református egyháznak és bölcs püspökének egészséges szelleme ezuttal is el fogja háritani azt a nagy veszedelmet, amellyel járna, ha a lelkiismereti szabadságot mindig is egész világgal szemben óvó protestáns egyház alkalmat adna bárkinek is politikai okokból való üldözésre. Ezzel meggyengítené azt a szilárd erkölcsi alapot, amelyen állva a hatalomnak minden erőszakos támadását vissza tudta verni, pusztán belső igazságának és eszményi szabadságérzetének fegyvereivel. Tekintet nélkül Kecskeméthy István politikai pártállására, nem lehet precedens teremteni arra, hogy politikai pereket egyes uruk az egyház eszközeivel intézhessék el. Elég egyetlen kiátkozott fa ahhoz, hogy a tagadás székelye megdöntse az egész paradicsomot. (—ős.)

A Népszövetség jogászbizottság elé terjeszti a román-magyar birtokpert

(Genf, szept. 13.) A Petit Parisen jelentése szerint a Tanács titkos ülésén elhatározta, hogy az optáns-pert jogászbizottság elé terjeszti, hogy ezzel a Tanács elhárítsa magát a döntés kényszerűségétől.

A berlini lapok jelentése szerint Románia képviselői bejelentették, hogy kedvezőtlen döntés esetén kilépnek a Népszövetségből.

Titulescu és Bratianu Vintila tárgyalási Stresemannal eredményre látszának vezetni és remélhető, hogy a német-román gazdasági viszony rövidesen helyre fog állni.

Anghelescu miniszter Kolozsvárott

Csütörtökön Kolozsvárra érkezik Anghelescu közoktatásügyi miniszter, hogy a megye és Kolozsvár város tanügyi intézményeit felülvizsgálja.

Az erdélyi ércművek és kohók hét-ezer munkása 30 százalékos béremelési mozgalmat indított

(Cluj-Kolozsvár, szept. 13. A Mai Világ tudósítójától.) Az erdélyi ércművek és kohók munkássága néhány nappal előtt fizetési mozgalmat kezdett, amelynek ügye a tegnapi nap folyamán lényeges fordulathoz ért.

A mozgalomban 15 bányászattal alkalmazott 7600 munkás vett részt, akik az elmúlt évben a kinstárral megkötött kollektív szerződés értelmében 1927. január hó 1-ével a szerződést felmondhatják. Az államkinstár azonban a felmondást csak abban az esetben köteles elfogadni, ha azt a megállapított határidő, tehát január elseje előtt három hónappal bejelentik az illetékes hatóságoknál. A szerződés idevonatkozó pontjának értelmében tehát az erdélyi ércművek és kohók munkásai néhány nappal előtt felmondták a kollektív szerződést az állammal szemben és 30 százalékos béremelést kértek. Kérésüket az állam tulajdonát képező bányák munkásai a nyomozó gazdasági helyzettel indokolták, amely lehetetlenné teszi, hogy jelenlegi fizetéseikből bármilyen körülmények között is megélhessenek.

A munkaügyi miniszter a munkások felterjesztését elfogadta, majd utasította Chirila Joan kolozsvári munkaügyi vezérfelügyelőt, hogy kezdje meg a tárgyalásokat a fizetésemelést igénylő munkások képviselőivel. Az egyezkedő tárgyalások szeptember 29-én veszik kezdetüket Kolozsváron, amelyeknél a munkásság képviselőin kívül az államkinstár képviselői is jelen lesznek. A munkásság részéről Buciuman Pável, a bányamunkások szakszervezetének titkára, az állami vasművek részéről pedig German, az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium aligazgatója, továbbá Handrea mérnök bányászati vezérfelügyelő vesznek részt az egyezkedő tárgyalásokon.

A bányamunkások érthető érdeklődéssel várják a tárgyalások kimenetelét, mivel siker esetén átlagos 85 lejes napi díjukat emelné fel az állam a normális életstandart megteremtésének összefüggésére.

Éles harcot kezdtek egymás ellen az antiszemita frakciók

(Bucuresti, szept. 13. Saját tud.) Vasárnap a Lanc Cuza-párti csoportja Paul Ilescu lakásán tanácskozást kezdett. A tanácskozások legnagyobb titkossággal folynak és egész héten fognak még tartani. Az eddigi tanácsko-

zásokról mindössze annyi szivárgott ki, hogy ez a csoport feltétlenül Cuza mellett foglal állást és elhatározta, hogy a kolozsvári Catuneanu-frakció ellen a legélesebb harcot fogja folytatni.

Kitiltották a magyar tanulókat az evangélikus iskolákból

(Bucuresti, szept. 13.) Anghelescu közoktatásügyi miniszter tegnap újabb körrendeletet küldött szét az evangélikus iskoláknak és megtiltotta, hogy ezekbe német anyanyelvűeken kívül más tanulókat is felvegyenek. Ez a lehetetlen rendelet a legnagyobb zavart okozza, miután körülbelül 70.000 magyar evangélikus van és ezek gyerekeit ez a rendelet az iskolákból kizárta. A magyar evangélikusok elhatározták, hogy külön egyházat fognak létesíteni.

Tegnap Hans Ottó Roth képviselő dr. Hans Hedrich képviselővel Bukarestben érkeztek és interviuáltak Anghelescu

közoktatásügyi miniszternél, akinek kijelentették, hogy ezek a rendeletek válságba sodorják a német és különösen a bukaresti német iskolákat, melyeknek tanulói 60 százalékban nem német elemekből állanak.

A német parlamenti párt különben Duca belügyminiszternek részletes javaslatokat készült benyújtani, mely a báró Eötvös József-féle magyar nemzetiségi törvény alapján kiegészítve a mai kor követelményeivel. A német pártok javaslatának a lényege a kisebbségek kulturális autonómiája lesz.

Lupu miniszter Genfben Szovjetország képviselőivel tárgyal

Franasovici miniszter szerint a volt parasztpárti vezér saját szakállára folytatja a tárgyalásokat

(Bucuresti, szeptember 13.) A Dimineata ma nyilatkozatot közlött Franasovici belügyi alminisztertől, amelyet Kisenevben a Dimineata ottani tudósítójának tett. Franasovici pártatlanul érdekes nyilatkozatából szó szerint a következőket mondja:

— Dr. Lupu Genfben van, mint a kormány delegátusa, Titulescu külügyminiszterrel együtt. Ugy hírlik, hogy dr. Lupu tárgyalásokat folytat Szovjetország egyes vezetőivel. Amennyiben ezek a hírek valók, úgy dr. Lupu saját számlájára folytatja ezeket a tárgyalásokat azoknak az összeköttetéseknek alapján, amelyekkel a baloldali pártok vezetőivel bír.

Eddig trótt Franasovici államtitkár nyilatkozata, mely Bukarestben óriási szenzáció gyanánt hatott. A jobboldali lapok erősen támadják dr. Luput, azt hozva fel, hogy akkor kezdte a szovjetekkel a tárgyalást, mikor Franciaország és Anglia megszakította a Szovjettel a tárgyalásokat. Komoly politikai körök úgy fogják fel Franasovici nyilatkozatát, mint Lupunak a kormányból való eltávolításának kísérletét. Ugyanis helyre van szükség a kormányban, hogy a régi liberális miniszterek elhelyezhetők legyenek. Beavatott körökben Mosoiu tábornokot emlegetik Lupu utódjának.

A kolozsvári hadbíróóság felmentette a lázadással vádolt községi előljárókat

(Cluj-Kolozsvár, szept. 13. A Mai Világ tudósítójától.) A kolozsvári hatodik hadtest hadbíróósága tegnap szole szatmármegyei földműves lázadási büppörét tárgyalta, melynek érdekes eseményei a primárválasztások idejére nyulnak vissza. A vádlottak: név szerint Triff Mihály a legidősebb, aki egy évvel ezelőtt meghalt, továbbá Triff Gy., Sándor, János és Simon, továbbá Brezila Péter és Mihály, valamint Manta János, Sucian községbeli lakosok. A vád szerint 1925. nyarán a fősolgabíró a község véleményének meghallgatása nélkül kinevezte primárrá Leonida Jánost, aki egyébként szoros rokonságban állott a Triff-családdal.

Az új primár személye a lakosság előtt antipatikussá vált és szívesen vették volna, ha a község egy közszeregetnek örvendő tagját választják meg az önkényesen delegált primár helyébe. Leonida primár azonban figyelembe sem vette a köz óhaját és tovább is megmaradt primári állásában. A személyével elégedetlen lakosság erre népgyűlésen elhatározta, hogy deputáció útján fogják lemond-

dásra kényszeríteni a primárt. A vádlottakat bízták meg az ügy elintézésével, akik Triff Mihály vezetésével egy szép napon beállították a primárhoz.

A községatyát több barátjával együtt borozgatva találták. Triff felszólította Leonidát, hogy azonnal adja át a primária kulcsát, mivel azt jogtalanul bitorolja. A boros hangulatban levő primár megszeppent az erélyes felszólításra átadta a kulcsot és a deputáció tagjait meginvitálta egy kis borozgatásra, amit azonban ezek nem voltak hajlandók elfogadni.

A történetek után másnap a csendőrség bűnvádi feljelentést tett a kolozsvári hadosztály parancsnokságnál lázadás címén. A tárgyaláson a vádlottak védelmét Popescu Ilariu kapitány látta el, aki mindannyiuk teljes felmentését kérte, kimutatva, hogy a vádlottak a többség óhajának akartak eleget tenni.

A hadbíróóság az enyhítő körülmények figyelembevételével az összes vádlottakat felmentette a vád és következményei alól.

Sulyok püspököt élesen támadja a Cuvantul

(Bucuresti, szept. 13.) A Cuvantul mai száma éles támadást intéz dr. Sulyok István Királyhágón tuli református püspök, Domahidi Elemér főgondnok és Turi Kálmán egyházmegyei főügyész ellen, kiket — nyilvánvalóan tendenciózusan — azzal vádol, hogy a budapesti preszbiteri világtalálkozásra állást foglaltak Románia ellen és egy angol küldöttséget invitáltak Romániába állításaikról való meggyőződés végett, mely angol küldöttség csütörtökön fog Romániába érkezni.

Németországban nagymértékben fölemelik az állami tisztviselők fizetését

(Berlin, szept. 13.) A „Montag-Morgen“-nak jelentik Magdeburgból, hogy dr. Köhler birodalmi pénzügyminiszter ott nagyjelentőségű beszédet mondott. A pénzügyminiszter bejelentette hogy az alacsonyabb fizetési osztályú állami alkalmazottak fizetését 25 százalékkal, a magasabb osztálybeli tisztviselőket pedig 18 százalékkal föl fogják emelni. A fizetésemelés nem fogja maga után vonni az adók fölemelését, hanem részben azokból a megtakarításokból fogják födőzni, amelyeket a kormány a folyó kiadásoknál el akar érni. A miniszter beszédét azzal a figyelmeztetéssel fejezte be, hogy az ipar és kereskedelem ne erjen vissza ezzel a fizetésemeléssel és ne használja föl arra, hogy az árakat fölemelje. Az ilyen eljárást a kormány nem nézné tétlenül, hanem a legerélyesebb rendszabályokkal megakadályozná az ár-emeléseket, úgy a mezőgazdaság, mint az ipar- és kereskedelem részéről.

SZÍNHÁZ - MOZI

A színházi iroda hírei

- Kedd: Boross Géza és Kökény Ilona kabaré-társulatának előadása. Premierbérlet.
- Szerda: Boross Géza és Kökény Ilona kabaré-társulatának előadása. A. bérlet.
- Csütörtök: Boross Géza és Kökény Ilona kabaré-társulatának harmadik estéje. B. bérlet.
- Péntek: Boross Géza és Kökény Ilona kabaré-társulatának bucsufel lépése. C. bérlet.
- Szombat: Cirkuszhercegnő. (Kolbay Ildikó, Tompa Béla vendégjátéka. A. bérlet.
- Vasárnap délután fél 3 órakor: Akácfavirág.
- Vasárnap 6 órakor: Az ismeretlen katon. (Poór Lili, Táray).
- Vasárnap fél 9 órakor: Erdészleány. (Kolbay Ildikó). B. bérlet.
- Hétfő: Muzikus Ferkó: (Mende Klári, Kolbay Ildikó). C. bérlet.

Jakob fiai. Tegnap mutatták be az Urániában Schildkraut nagyszabású filmjét, amely a newyorki ghettó életébe vezet a nézőt. A nagy tragikus színész megrendítő alakítása uralja a filmet, amely a régi és új világ harcát mutatja be hatalmas vonásokban.

Viszontlátásra és nincs több szavam. A Select Mozgó tegnap vérbeli francia bohózatot mutatott be, amely csupa finom él és pikantéria. A közönség kitünően mulatott a remek ujdonságon.

Jobb világítás!
Több teljesítmény

Gyárban
Irodában
Házban
Üzemben.

az új

Tungstam Diamp
által

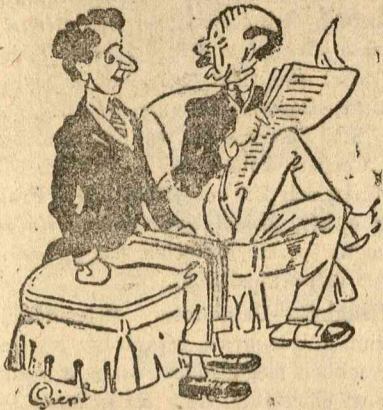
Vigvazunk az újformára!



A Família kenyérrel magas táperezénél így 25% megtakarítás érhető el

HIREK

Π megbízható pénztáros



— Ezt nem értem, barátom, maga pénztáros akar lenni a cégemnél, amikor kitiltották Németországból, Olaszországból, Spanyolországból, Angliából és...
— Annál jobb! Legalább sehová sem szökhettek a kasszával.

Megtartották Párisban az új divat bemutatóját — Megfizethetetlenül drága fém-mousseline ruhák, csupa valódi szőrme és örökifju nők

(Páris, szept. 13.) A háború kitörése óta nem volt ilyen készülődés a beköszöntő szezonra, ilyen minden részletében drága divat, mint amelyet most tapasztalhatunk a bemutatókon Párisban, 1927 őszén. Az egész világon többé-kevésbé meg kellett javulnia a gazdasági helyzetnek, hogy Patou, Worth, Lelong és a női divat többi koronázatlan királya annyi pénzt, nemes anyagot, valódi szőrmét öljenek a kollekcióba, mint ezidén. Mert szegény országok szegény női, bizony, nem tudnak megszerezni ezt a példátlan fényűzést. Tavaly még más volt a helyzet. A complet-k, a kosztümök kaninnal, magyarul: nyullal voltak díszítve és ma a kosztümökön ragyog a sok vison, csinesilla, nemes róka és perzsa. A Patou kollekcója 3 és félmillió frankba került, Worth pedig bemutatót egy valódi esinesillakapet, amelynek ára pontosan 950.000 frank volt. Ehhez a caphez az anyagot 7 hónapig szedték össze — és a legérdekesebb az, hogy már el is adták.

A kollekciók közül különben ez a hamvaiból föltámadt Worthé az első. Vonalban, szőrmeösszeállításban messze fölülmul mindenkit. Egy fekete, háromrókás kabátja széles bőrvével a legjobb kö, any volt Párisban. Egy fekete crep-satin estélyi ruhája aranydíszszel a szabóművészet valóságos remeke. Amíg a többi nagy ház glocknival próbálkozik, aminek nem lehet jövője, mert

ellenkezik a divat főfeltételével, a fiatalitással

— a glockni tudniillik mindenkit öregít, — addig Worth és Martial et Armand akinek kollekcója szintén nagyon sikerült —

egyenesen vonalat, vagy pedig raffolt facont hoznak,

ami nagyon megfelel a mai fiatalító divatnak. Általában a ruhák rövidek és továbbra is nagyon fiatalosak. Patou mindent telerak szőrmével, de nagyon kevés újat hoz. Lanvin, amint mindig, stilruhában mutatja be a legjobbat. Ez idén stilruháit is modernizálta — krinolin nélkül készült valamennyi — és bizonyos spanyolos izzel öntötte le kreációit, ami kitünően bevált.

A domináló szín fekete.

Mellette sok a Petrol-kék, a szürke, a marron és egy kevés zöld. Nagy előnye mindenszere az őszi divatnak: nem uniformizál, ami nagyon fontos. A kabátokon rendkívül sok a szőrme s a köpenyanyagok egészen puhák. A ruhaanyagok közül a legdivatosabb a fényes

Az osztrák nyomozás szerint kétségtelenül férje ölte meg Forgács Annát

(Budapest, szept. 13.) A milstádi tragédia hatalmas aktacomóját 24 óra alatt áttanulmányozta a vizsgálóbíró és megállapította, hogy a rejtélyes ügyre kezd világosság derülni. Az osztrák hatóságok rendkívül atapos nyomozó munkájából nyilvánva-

lóna lett, hogy Erdélyi Béla hosszú hónapok óta tervszerűen készít Forgács Anna meggyilkolására. Egyetlen mentő adat, egy vallomás sincs az óriási aktacomóban. A vádtanács csütörtökön hozza meg döntését.

Agyonlőtték a párisi olasz konzult

A merénylet elfogták, de egyetlen szót sem szól és nem tudni kilétét

(Páris, szept. 13.) Az olasz konzulátuson ma megdöbbentő merényletet követtek el Martini gróf konzul ellen. Egy jólöltözött ember, akit már többször láttak a konzulátus épületében, bebozsajtást kért a konzulhoz, aki egyedül fogadta. Alig tette be maga mögött az ajtót, a konzul titkára, hatalmas dörrenés hallatszott a szobából. A személyzet berohant, a gróftól véres fejjel a padlón fetrengve találták. A merénylet a zürzavarban menekülni próbált, de küzdelem után sikerült elfogni. A gróf nem

nyerte vissza eszméletét és mialatt a mentők kórházba szállították, kiszenvedett.

A rendőrségen a merénylet hasztalan faggatják, semmiféle irat nincs nála, személyazonosságát nem lehetett megállapítani, egyetlen szót sem ejt ki. Azt hiszik, hogy olasz ember. Van olyan feltevés, amely szerint azért ölte meg a konzult, mert az nem volt hajlandó utlevelet szerezni a merényletnek Olaszországban élő felesége számára, aki Párisba akart jönni férjéhez.

A tizenegyedik parancsolat: Ne viselj háborút

(Genf, szept. 13.) A Népszövetség közgyűlésén tegnap dr. Lupu beszélt a háború ellen és kifejtette, hogy meg kell szervezni a békét. Intenzív propagandára van szükség a morális leszerelés érdekében, nagy kereszties hadjáratra a háború ellen, minden eszközzel. A jelző legyen a háború a háború ellen és a

tíz parancsolathoz 11-iknek is ezt kell fűzni: ne viselj háborút. Lupu beszéde végén elmondotta Manole mester legrádóját, miként építette fel a kolostort feláldozva mindent ami drága. Így kell felépíteni a béke művét is, minden áldozatot meghozva ezért.

crepe-satin és az egészen puha bársonyok, a délutáni ruháknál a esipke és a georgette kombinációja. Az estélyi ruhák alja egyenlőtlen, vonaluk: az erős raffolás; anyaguk a lágy velourechiffon s a fémvel bevont könnyű mousselinek és georgetteek. A Château Madrid egyik estélyén Mistinguett tiszta túll ruhája (Lauvin mester műve) egyenesen szenzációt keltett. Halaványkék, apró fodrokból huzott túllruha volt, amely

elől térdig ért, de hátul a földet érintette.

Az egész ruhának nem volt más dísz, mint egy halványzürke taffetszalag, amely hátul nagy másniban végződött. A kalapok divatja még nem alakult ki. A kis kalap fog dominálni. Általában: az új divat megfizethetetlen drága.

— Goga és Averescu kibékültek. A Cuvantul szerint Goga, aki jelenleg Párisban van, Eissingenben találkozott Averescu tábornokkal. A két politikus megvizsgálta a politikai helyzetet és teljes egyöntetűség jött köztük létre az összes kérdésekben. Goga barátai szerint a volt belügyminiszternek sikerült visszaszereznie pártvezére bizalmát és ősszel újból megkezdje politikai tevékenységét. Abban is megállapodtak, hogy a liberális párttal barátságos kapcsolatokat létesítenek.

— Vasuti kisiklás. Tegnap este Csucsa állomáson tolatás közben egyik teherkocsi kiugrott a sinekről és eltorlaszolta a vonalat. Emiatt az esteli gyors és az éjjeli személyvonat több órák késéssel folytathatta útját.

— Október elsején nyitják meg az elemi iskolákat. A közoktatásügyi miniszter rendelete szerint az állami elemi iskolákat, valamint a felekezeti iskolákat október elsején fogják megnyitni. Az ovodákat pedig október 15-én nyitják meg.

— Ellenőrzik az irodai alkalmazottak munkaidejét. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény alapján a kereskedelmi és iparügyi miniszter rendeletet adott ki, melyben a zárórakat szabályozta. A munkaidő tartalmáról pedig a Consiliul Dirigent 12. számú dekrétuma intézkedett. A minisztériumnak tudomására jutott, hogy az ipari- és kereskedelmi vállalatok nagyrésznél a tisztviselőket a törvényben meghatározott munkaidő felül foglalkoztatják és utasította a kerületi munkafelügyelőségeket, hogy ellenőrizzék a vállalatoknál a tisztviselők munkaidejét. A kolozsvári kerületi munkafelügyelőség ezután hívja fel a vállalatok figyelmét arra, hogy tisztviselőket ne dolgoztassák a törvény által megszokott időn felül, mivel ez kihágást képez, ami 5000 lejig terjedhető pénzbüntetést vonhat maga után.

— Folynak a házadók kivétele elleni felebbezési tárgyalások. A kolozsvári pénzügyigazgatóságon most folynak a kolozsvári házadó kivételek elleni felebbezési tárgyalások. A felebbezési bizottság, melynek elnöke Bálint törvényszéki elnök és tagjai pedig Tuffli Richard alpolgármester és Dimitriu pénzügyigazgató, naponta dolgozik a rengeteg felebbezésen, miután a kolozsvári házadó kivételek 90 százalékát megfelebbezték. A bizottság a felebbezési kérések nagy részét akceptálta és jelentékenyen lecsökkentette a házadókat, de a leszállított adók is tulmagasak.

— Az „Obsitos“ műkedvelőkkel. A cluji Lelkesedés dalegyet szept. 18-án, vasárnap este 8 órakor a római katolikus gimnázium színpadán színrehozta Nagy Laura vásárhelyi műkedvelő primadonna vendégfelléptével Bakonyi Károly örökbeesü operettjét, az „Obsitos“-t. A címszerepét Radics Ferenc, a jövővi baritonista játssza.

— Közigazgatási felülvizsgálat. Simu kolozsmegeyi alispán ma reggel Lengyol vármegyei főjegyző kíséretében kiutazott a borsai járás felülvizsgálására.

— Előmozdítják a gabona transportot. A kolozsvári kerületi vasutigazgatóság 380 teherkocsit kapott azzal a rendelkezéssel, hogy a gabonaárak szállítását megkönnyítse.

— Fertőtlenítik a cigánysort. Kolozsvár város tanácsának állandó bizottsága elhatározta, hogy radikális fertőtlenítésre hajt végre a kolozsvári cigánysoron a járványok megakadályozása végett.

— Jobban van a gyermekmenhely újabb betege. Tegnap számunkban hírt adtunk arról, hogy a kolozsvári gyermekmenhelyben újabb poliomielitis gyanus megbetegedés fordult elő. Ma Fodor városi tisztifőorvos ur kijelentette munkatársunknak, hogy a poliomielitis gyanus csecsemő jobban lett, hűdéses állapot nem lépett fel nála és minden jele arra mutat, hogy a csecsemő nem a borzalmas gyermekbetegség áldozata. A főorvos kijelentése szerint újabb megbetegedés nem történt Kolozsváron és szigorú óvintézkedéseket tettek arra nézve, hogy az iskolaév megkezdésével se hurocolhassák be a járványt a vidékről iskolás gyermekek.

— Marasztaló ítéletet várnak a Schultze-pörben. Ma délelőtt hirdeti ki a törvényszék az ítéletet az ismeretes Schultze-Mischajewszky-féle kölcsön-szerzési botránypörben. Az ítélet a jogászok véleménye szerint marasztaló lesz, habár a per folyamán igen sok vádpont alól tisztázták magukat a vádlottak. A napokig eltartó főtárgyalás érdekesen megvilágította azt a szomorú kortüntet, hogy lehet leszegényedett kelet-európai városokban két ismeretlen fezőrnek jó fellépéssel közmegebecsülést és kölcsönöket szerezni. A híres köpeni kapitány esete volt csak hasonló Kolozsvár városának kölcsönszerzéséhez, azzal a különbséggel, hogy míg azon az egész világ kacagott, addig ezen az eseten, mely nem butaság, hanem korrupció miatt fordulhatott elő, csak sirni lehet. Egyesek kombinációja szerint Schultze három évi, Mischajewszky pedig négy évi börtönt kap.

— Nagy földrengés a Fekete-tenger mentén. Bucurestiből jelentik: A Fekete-tenger orosz partvidékén az elmúlt éjjel nagy földrengés volt, különösen Sebastopolban, ahol több ház össze is dőlt. Az anyagi kár jelentékeny és több emberélet is áldozatul esett. A földrengést egész Besszarábiában is érezték, itt azonban nem okozott kárt.

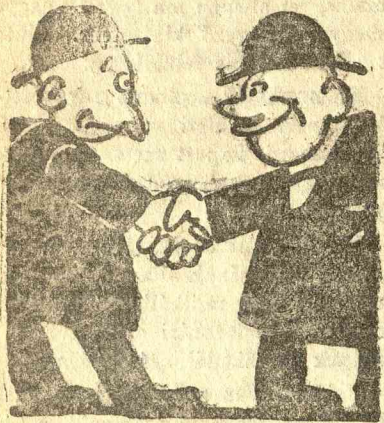
A legmulatságosabb fürdőfilm
ő, az egyetlen
Az Opera Mozgóban
Ne mulassza el!

* Ő, az egyetlen. Ez a címe az Opera Mozgó új filmjének, amely egy gazdag nagybácsi és a könnyelmű unokaöccs vídám fordulatokkal teli szerelmi versengésének történetét meséli el. A film a tengerparti fürdők könnyű és ragyogó életét mutatja be. Az Opera Mozgó előadásai félhat, félnyolc és féltíz órákor kezdődnek.

MAI PÉNZPIAC

Lányhán indul 3130-as zürichi áruval. Pénz 3120—3125. Árukiállítás bőven. Zürichi nyitás (szept. 13.) Berlin 12333, Amsterdam 20780, Newyork 518 fél, London 2521, Páris 2033, Milánó 2820, Prága 1537, Budapest 90 háromnegyed, Belgrád 913 negyed, Bukarest 313, Varsó 58, Bécs 7310.

Fogadjunk...



— Fogadjunk, el sem hiszi, ha mondom, mennyire javulni fognak nálunk a közállapotok...

— Miről tetszik ezt gondolni?

— Na hallja, Pancser! Ha a volt Averescu-kormány közegészségügyi minisztere 10 évre való orvosi műszereket rendelt egyszerűre az állami kórházak részére...

— Na és mihez kezdenek majd a felesleges operációs késekkel?

— Az adóhivatalok kapnak belőle...

— ? ?

— Buta maga Pancser. Hát ezekkel fogják az adót kioperálni az adóalanyok bőre alól...

— Na és a panamistákat nem lehet majd kiirtani velők?

— Hogyne Pancser ur, csak úgy ne járjanak, mint a mi körorvosunk.

— Talán annak sikerült a rák kórokozóját felfedezni?

— Azt nem, Pancser ur, de két hétig kezeltek valakit sárgaság ellen, azután ki-derült, hogy az illető japán.

— Mit szól hozzá, hogy kedvelt hivatalos lapunk erkölcsi siker gyanánt könyvelte el azt, hogy az Averescu-kormány ígéretét az államségély ügyében nem tartották be a liberálisok.

— Nézze Pancser. Nekem meg van az ígéretekről a véleményem. Még a háboru alatt történt, hogy egy galíciai faluban egy pájeszos kaftános zsidóhoz mentem be élelmiszert vásárolni, aki tisztai becsületességére kijelentette, hogy nincs semmije.

— Hogy jött ahhoz az emberhez a tisztai becsületesség?

— Ezt kérdeztem én is, de megmagyarázta. Még a háboru előtt beállított hozzá egy főhadnagy az ottani garnizonból és 50 forintot kért kölcsön tisztai becsületességére másnapig.

— Remélem, megfizette másnap?

— Igen. A főhadnagy maradt az 50 forinttal és a zsidónak azóta tisztai becsületessége van.

— Azt tetszik gondolni, hogy ez esetben is?

— Ebben maradunk Pancser ur!

Wilmos excsászár új világháborút jósol

(London, szept. 13.) A Sunday Chronicle mai száma Vilmos excsászárnak egy föltűnést keltő cikkét közli, amelyben a detronizált német uralkodó azt a megjósolását fejezi ki, hogy egészen rövid időn belül, de legkésőbb 1937-ig új világháború fog kitörni Európában.

Rados & Co.

Festéknagykereskedés

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 21.

Telefon 692.

Megérkeztek az őszi és téli ujdonságok Katz és Fiához

Cluj, Piata Unirei 10.

Az optánsper szabotálásával vádolja Diamandi párisi követet a bukaresti sajtó

(Bucuresti, szept. 13.) A lapok ma élesen támadják Diamandi párisi román követet. A Cuvantul szerint Titulescu külügyminiszter levelet írt a miniszterelnöknek, amelyben azt írja, hogy ő „lehet külügyminiszter, de nem lehet egyszerre meghatalmazott miniszter is minden fővárosban.”

A Politica hasonló szellemben ír. Azt mondja, hogy Titulescu külügyminiszternek nemcsak Apponyi Albert gr. propagandájával kell megbirkóznia, hanem azzal a presszióval is, melyet egyes államok akarnak az optáns pörben Romániára gyakorolni.

Nagy feltűnést keltett a román delegáció körében — írja a lap — hogy a francia delegáció számos tagja a magyarok iránti szimpátiáját mutatta ki az

optáns pörben. Titulescu külügyminiszter és Petrescu Comnen nagykövet megállapították, hogy a francia delegátusok ninesenek kellőleg informálva Románia jogairól.

Az utóbbi időben a román kormány is észrevette, hogy a párisi intellektuális körében a magyar propaganda mindinkább tér hódít. Hivatalos körökben azt hiszik, hogy ennek az az oka, miszerint Diamandi párisi nagykövet hosszabb ideje távol van Páristól és elhanyagolta a követség ügyeit. Ennek a hanyagságnak következményeit érzi most Titulescu Genfben. Bizonyos politikai körök ezzel kapcsolatosan azt az állítást kockáztatták meg, hogy Diamandi nagykövet magatartásával szabotálta Titulescu működési lehetőségeit.

Az apa kitepte a fia szivét...

(Belgrád, szept. 13.) Mitrovica mellett borzalmas gyilkosság történt. Janovich Bosó földmives már hosszabb idő óta ellenséges viszonyban volt a fiával. A napokban ismét veszekedés tört ki közöttük és az apa az asztalon fekvő késsel fia hasába szurt, majd a vértó,

egészen megvadult, az eszméletlen fiu hasát és mellkasát fölívágta és a szivét kitepte. A vérző szívvél kiszaladt az udvarra és odadobta a feleségének: Itt van a fiad szive! Az asszony elájult, a férfit pedig csak a csendőrség mentette meg az agyonütéstől.

Tíz évre való felesleges műszert rendelt a volt közegészségügyi miniszter

(Bucuresti, szept. 13. Saját tud.) A Cuvantul című lap megemlítve az Averescu-kormány tagjainak visszaéléseit éles támadást intéz Lupas dr. volt közegészségügyi miniszter ellen. Azzal vádolja meg a volt minisztert, hogy a többi reszortminiszterekhez hasonlóan 560 millió lej értékben egészségügyi felszereléseket vásárolt az állami kórházak modernizálása érdekében anélkül, hogy bármilyen kötelező ellenőrzésnek alávetette volna magát, vagy pedig a legfelsőbb egészségügyi tanács jóváhagyását meghallgatta volna.

A lap kimutatja és számadatokkal bizonyítja, hogy Lupas miniszter egyes közegészségügyi instrumentumok maximális használatát figyelembevéve túl jött a célon és kétezres számok helyett tizenhat meg huszezer darab mennyiségig eszközölte a rendeléseket. Így rendelt 184.000 Prevatz szisztemájú fecskendőt, amelyet husz év előtt használtak, mivel helyét a modern típusú Reokorfecskendő foglalta el. Ilyen körü-

mények között a 184.000 fecskendőt „hasznavehetetlen” jelszóval el kell dobn.

A Cuvantul szerint 83 Röntgen készüléket rendelt a miniszter, amely abban az esetben is sok, ha duplájára emelik a kórházak számát. Az ország területén ugyanis mintegy 26 rádiológiai intézet funkcionál. Lupas miniszter tízezer darab gégetükröt rendelt Amerikából, mely hozzávetőleges számítás szerint 200 évig is elegendő volna Románia összes kórházainak.

Incaulez dr. közegészségügyi miniszter tudomásul véve a fölsőleges rendeléseket, Ganea professzor, volt közegészségügyi államtitkár vezetése alatt egy speciálistákból álló bizottságot küldött ki, amelynek hivatása ellenőrizni a rendeléseket és kiválasztani a szükséges instrumentumokat a haszontalanok tömegéből. Az Averescu-kormány miniszterének különös eljárása az előző leleplezések után nem kelt különösebb feltűnést az ország lakosainak körébe.

Hogyan veszett el és került meg egy százezer pengős aktatáska

(Budapest, szept. 13.) Az egyik nagy budapesti pénzintézet szegedi fiókja 100.000 pengő készpénzt akart Budapestre szállítani. Miután a szállítás sürgős volt, a jelentékeny összeget Horváth István altiszt útján küldték föl Budapestre.

A 100.000 pengőt lezárt aktatáskában adták át Horváthnak, akinek azt mondták, hogy a táskában fontos iratok vannak.

Kirendelték melléje a bank egyik tisztviselőjét is, aki azonban közbejött családi okok miatt kénytelen volt otthon maradni és így Horváth egyedül indult el az éjszakai személyvonattal. Horváth a III. osztályon utazott, a kis fekete kizitáskát maga mellé tette és csakhamar elaludt. Cegléden arra ébredt föl, hogy

a táska, amelyben fontos iratokat sejtett, eltűnt mellőle.

Ijedtében rablók után kiáltozott, amire a kalauz és a pályaudvari rendőrkirendeltség több tagja is bement a kocsiba a

rendőrség Horváthtal együtt végigkutatatta az egész vonatot, de a táskának nem akadt nyomára. A vonat késéssel indult tovább. Horváth pedig Cegléden maradt és telefonon fölívta igazgatóját. A kétségbeesett igazgatótól

csak ekkor tudta meg, hogy az elveszett táskában 100.000 pengő volt.

A nyomozás teljesen eredménytelennek látszott már, amikor Szegeden megjelent a rendőrségen egy ottani kereskedő és bejelentette, hogy

a szegedi éjszakai vonaton véletlenül elcserélt egy táskát a saját hasonló alakú táskájával.

Kérte a rendőrséget, hogy szerezze vissza az ő táskáját, az idegen táskát nyomban be is szolgáltatta. Így aztán Horváth, aki eközben Cegléden már öngyilkosságot akart elkövetni, délben átvette a 100.000 pengő tartalmazó táskát, a gyorsvonattal Budapestre utazott és az egész küldeményt átadta a bank vezérigazgatójának.

SPORTVILÁG

Franciaország megnyerte a Davis Cupot. Filadelfiából jelentik, hogy Franciaország csapatának végre sikerült legyőznie a védő Amerikát és annyi év után ismét Európába hoznia a világ legklasszikusabb vándordíját. Eredmények: Laciste—Johnston 6:3, 6:2, 6:2, Tilden—Cochet 6:4, 2:6, 6:2, 8:6, Tilden—Hunter—Borotra, Brugnon 3:6, 6:3, 6:3, 4:6, 6:0, Lacoste—Tilden 6:3, 4:6, 6:3, 6:2, Cochet—Johnston 6:4, 4:6, 6:2, 6:3. Amerika már 2:1-re vezetett, de a Franciaok a két utolsó egyes megnyerésével a maguk javára döntötték el a gyönyörű díjért folyó küzdelmet.

Ujságírók—Rendőrség. Értesülésünk szerint a kolozsvári ujságírók kemény meccsekben megedződött csapata vasárnap új ellenféllel veszi fel a harcot. A kolozsvári rendőrség kebeléből összeállított alkalmi együttes lesz az ellenfél, amelynek szilárd elhatározása, hogy nem csak a rendet, hanem kapuját is megőrzi. A mérkőzés nagyobb számú társadalmi keretek között fog lezajlani, kifejezésre juttatva a sajtó és rendőrség egymásra utaltságát és közérdekű munkásságát.

A Fulgerul mégis játszott Varsóban. A bukaresti Fulgerul, annak dacára, hogy az FSSR a lengyel szövetséget erősítette, hogy a csapat le van tiltva, mégis leutazott Lengyelországba. A civileket: Semler, Vogl, Tánzer II. az utolsó pilanatban Csernovitzban hagyták, ahol étlen-szomjan kellett vesztegelniök, míg nagynehezen hazautazhattak. A katonák azonban — „paranes az paranes” elutaztak s az árvízsjuttotta vidéken keresztül nagy nehézségek közöt el is jutottak Varsóig. Itt azután olyan anyagi zavarok közé kerültek, hogy a lengyel szövetség kénytelen volt engedélyt adni a Fulgerulnak egy mérkőzésre, melyet egy katonai alakulattal szemben játszottak. A mérkőzés 2:2 arányban eldöntetlenül végződött és a Fulgerul most már valószínűleg hazaindul.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. — Állástkeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges leveleket csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Kovács Bálint műmalma Cluj, keres azonnali belépésre egy elsőrangú főmólnárt és két mólnárt. Jelentkezni személyesen.

Eladó olcsón 1 szekrény, kihúzó asztal 4 székekkel, két kis irodai szék, tulipántos láda, etazser, fehér paraván és állvány. László, Rákóczi-ut 37.

Eladó sürgősen egy rövid bécs zongora. Str. Horea (Csaba-u.) 41.

Perfekt román magyar gépiró, levelező est órákra ügyvédi állást keres. „Kisegítő” jelige a kiadóba.

Két szolid urileány teljes ellátást kaphat családnál. Cim a kiadóban.

Tanulót villany- és rádiószerelő szakmában alkalmaz „Constructio” mérnöki iroda P. Unirii 6.

Menyasszonyok, vőlegények szerencsések lesztek, ha ékszert és jegygyűrűt Markovitsól vesztek. Cluj, Fő-tér 6.

Megjötték! Legújabb divatu női télikabát modellek, az olcsóságról közismert Park áruházba, Cluj Malom-u. 6. ahol a legelőnyösebb feltételek mellett vásárolhat, ugyanott férfi-, női- és gyermekruha nagy választékban.

Gyermek sportkocsik, autók, hajtányok, triciklik és gyermekjátékok szép és erős kivitelben Kendoff István gyermekkocsi üzemében nagyban és kocsinyben a legolcsóbb árban kaphatók. Strada Noua (Uj-utca) 20.